

Test Booklet Code & No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्र.

**B**

**Paper-III**  
**HOME SCIENCE**

**Signature and Name of Invigilator**

1. (Signature) .....

(Name) .....

2. (Signature) .....

(Name) .....

Seat No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

**MAY - 17316**

**Time Allowed : 2½ Hours]**

**[Maximum Marks : 150**

**Number of Pages in this Booklet : 36**

**Number of Questions in this Booklet : 75**

**Instructions for the Candidates**

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **75** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.  
**Example :** where (C) is the correct response.  

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

**विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना**

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **75** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सद्यः प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.  
**उदा. :** जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.  

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूप केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमागाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळा किंवा काळा बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

**MAY - 17316/III—B**

**HOME SCIENCE****Paper III****गृह विज्ञान****प्रश्नपत्रिका III****Time Allowed : 2½ Hours]****[Maximum Marks : 150****Note : This Paper contains Seventy Five (75) multiple choice questions, each question carrying Two (2) marks. Attempt All questions.****सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पचहत्तर (75) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.**

1. Vital emergency fuel for heart muscle is :	1. हृदयाच्या स्नायुंसाठी असणारे अत्यंत महत्त्वाचे आपत्कालीन इंधन म्हणजे :
(A) triglyceride	(A) ट्रायग्लिसराईड
(B) galactose	(B) गॅलॅक्टोज
(C) glycogen	(C) ग्लायकोजेन
(D) fatty acids	(D) फॅरी अॅसीडस्
2. If a pregnant mother has a blood glucose level above 90 mg/dl she is a :	2. गर्भवती स्त्रीमधील रक्तशर्करेचे प्रमाण 90 mg/dl पेक्षा अधिक असेल तर ती ..... होय.
(A) GDM mother	(A) जी.डी.एम. आई
(B) PGDM mother	(B) पी.जी.डी.एम. आई
(C) IGT mother	(C) आय.जी.टी. आई
(D) Type 2 diabetic mother	(D) टाईप 2 मधुमेही आई

3. Fibre can control blood sugar as it helps in :

- (A) gradual release of glucose
- (B) utilise energy for digestion
- (C) release free radicals
- (D) utilise antioxidants

4. OGTT is oral :

- (A) Glycogen tolerance test
- (B) Glycosyl tolerance test
- (C) Glucose tolerance test
- (D) Glycosylated hemoglobin tolerance test

3. रक्तशर्करा नियंत्रित करण्यास तंतू ..... याला मदत करतात.

- (A) हळूहळू ग्लुकोज मुक्त करणे
- (B) पचनाकरिता उर्जेचा वापर
- (C) फ्री रॅडीकल्सची मुक्तता
- (D) अँटीऑक्सीडंट्सचा वापर

4. ओ.जी.टी.टी. म्हणजे मौखिक :

- (A) ग्लायकोजन टॉलरन्स टेस्ट
- (B) ग्लायकोसील टॉलरन्स टेस्ट
- (C) ग्लुकोज टॉलरन्स टेस्ट
- (D) ग्लायकोसीलेटेड हिमोग्लोबीन टॉलरन्स टेस्ट

5. The recommended dietary intake of fruits and vegetables

is :

- (A) 2-3 servings
- (B) 3-4 servings
- (C) 3-5 servings
- (D) 5-6 servings

6. By Apgar scale an infant is evaluated after birth at :

- (A) 1st minute
- (B) 5th minute
- (C) 1st and 5th minute
- (D) 10th and 15th minute

5. शिफारसीनुसार सांगितलेला फळ आणि भाज्यांचा आहारातील अंतर्भाव :

- (A) 2-3 वाढ
- (B) 3-4 वाढ
- (C) 3-5 वाढ
- (D) 5-6 वाढ

6. अपगार स्केलद्वारे जन्मानंतर नवजाताचे मूल्यांकन ह्या वेळेत केले जाते :

- (A) पहिला मिनिट
- (B) पाचवा मिनिट
- (C) पहिला ते पाचवा मिनिट
- (D) दहावा ते पंधरावा मिनिट

7. Which of the following is usually considered to be early childhood development ?

- (A) development from birth to age eight
- (B) development from early mental operation to formal thought
- (C) development from preschool years to primary grades
- (D) development from child's first step to adolescence

8. Which of the following theorists described infancy as the sensorimotor period ?

- (A) Maria Montessori
- (B) Lev Vygotsky
- (C) Jean Piaget
- (D) Albert Bandura

7. खालीलपैकी कोणत्या विकासाला पूर्वबाल्या-वस्थेचा विकास म्हटला जात ?

- (A) जन्म ते 8 वर्षांपर्यंतचा विकास
- (B) पूर्वमानसिक क्रिया ते औपचारिक विचारांचा विकास
- (C) शालापूर्व ते प्राथमिक शाळेतील विकास
- (D) किशोरावस्थेत प्रवेश केल्यापासूनचा विकास

8. खालीलपैकी कोणत्या उपपत्तीकाराने अर्भका-वस्थेला इंद्रियेकारक अवस्था संबोधले आहे ?

- (A) मारीया मॉण्टेसरी
- (B) लेव व्हायगॉटस्की
- (C) जीन पियाजे
- (D) अल्बर्ट बांडुरा

9. By five or six months a baby's birth weight :

- (A) doubles
- (B) triples
- (C) quadruples
- (D) multiples

10. TAT is the abbreviation of :

- (A) Thematic Appearance Test
- (B) Thematic Appreciation Test
- (C) Thematic Apperception Test
- (D) Thematic Anecdotal Test

11. Parenthood is :

- (A) upto 2 years of child
- (B) upto 18 years of child
- (C) lifetime process
- (D) upto marriage of a child

9. पाचव्या ते सहाव्या महिन्यात बाळाचे वजन जन्मवजनाच्या :

- (A) दुप्पट
- (B) तिप्पट
- (C) चौपट
- (D) अनेकपट

10. टॅट हे ..... चे लघू रूप आहे.

- (A) थीमॅटीक अपीयरंस टेस्ट
- (B) थीमॅटीक अप्रीसिएशन टेस्ट
- (C) थीमॅटीक अपरसेप्शन टेस्ट
- (D) थीमॅटीक अनेक्टोडल टेस्ट

11. पालकत्व हे :

- (A) बाळ दोन वर्षांचे होईपर्यंत
- (B) बालक अठरा वर्षांचे होईपर्यंत
- (C) जन्मभराची प्रक्रिया
- (D) मुलाच्या लग्नापर्यंत

12. Improving, measuring and monitoring delivery of family welfare services is provided by :

- (A) PHC's
- (B) ICDS
- (C) Rural Health Mission
- (D) National Population Policy

13. ICDS stands for :

- (A) International Child Development Scheme
- (B) Integrated Child Development Scheme
- (C) International Children Development Services
- (D) Integrated Child Development Services

12. कुटुंब कल्याण सेवांमध्ये सुधारणा, मापन आणि देखरेख ..... द्वारे केली जाते.

- (A) पी.एच.सीज
- (B) आय.सी.डी.एस.
- (C) ग्रामीण आरोग्य मीशन
- (D) राष्ट्रीय लोकसंख्या योजना

13. आय.सी.डी.एस. म्हणजे :

- (A) इंटरनॅशनल चाईल्ड डेव्हलपमेंट स्कीम
- (B) इंटीग्रेटेड चाईल्ड डेव्हलपमेंट स्कीम
- (C) इंटरनॅशनल चिल्ड्रन डेव्हलपमेंट सर्विसेस
- (D) इंटीग्रेटेड चाईल्ड डेव्हलपमेंट सर्विसेस



14. National Family Welfare Programme started in the year :

- (A) 1955
- (B) 1950
- (C) 1951
- (D) 1952

15. Parenting skills can be improved through :

- (A) Guardian Education Program
- (B) Parent Education Program
- (C) Parent Guardian Education Program
- (D) Parent Teacher Education Program

14. राष्ट्रीय कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाची सुरुवात ..... साली झाली.

- (A) 1955
- (B) 1950
- (C) 1951
- (D) 1952

15. पालकत्वाच्या कौशल्यांमध्ये ..... द्वारे सुधारणा करता येतील.

- (A) संरक्षक शिक्षण कार्यक्रम
- (B) पालक शिक्षण कार्यक्रम
- (C) पालक संरक्षक शिक्षण कार्यक्रम
- (D) पालक शिक्षक शिक्षण कार्यक्रम

16. A behavioural disorder characterised by difficulties in acquiring the ability to read is :

- (A) Dysgraphia
- (B) Dyscalculia
- (C) Dyslexia
- (D) Aphasia

17. A term which covers the manner of perceiving and responding to the environment is known as :

- (A) Intuition
- (B) Cognition
- (C) Recognition
- (D) Perception

16. वाचन कौशल्य आत्मसात करण्यातील अडथळे असणाऱ्या वर्तन समस्येस ..... असे म्हणतात.

- (A) डिसग्राफीया
- (B) डिसकॅलकुलीया
- (C) डिसलेक्सीया
- (D) अफेझीया

17. वातावरणाला आकलन आणि प्रतिसाद देण्याच्या संकल्पनेला ..... असे म्हणतात.

- (A) अंतर्ज्ञान
- (B) जाण
- (C) अधिकृत मान्यता
- (D) बोध

18. Which of the following instrument is essential for weave analysis :

- (A) Comb sorter
- (B) Pick glass
- (C) Crock meter
- (D) Scott tester

19. Stone wash given to denim garments gives them :

- (A) Smooth appearance
- (B) Wornout appearance
- (C) Better strength
- (D) Abrasion resistance

20. The only natural mineral fiber is :

- (A) Asbestos
- (B) Flax
- (C) Linen
- (D) Alpaca

18. विणीचे विश्लेषण करण्यासाठी ..... उपकरण वापरतात.

- (A) कॉंब सॉर्टर
- (B) पिक ग्लास
- (C) क्रॉक मिटर
- (D) स्कॉट टेस्टर

19. डेनिमच्या कपड्यांना स्टोन वॉश दिल्यास तर ते ..... दिसतात.

- (A) नरम स्वरूप
- (B) जुनकट स्वरूप
- (C) चांगली ताकद
- (D) ओरखडे रोधक

20. एकमेव नैसर्गिक खनिज तंतू ..... हे होय.

- (A) अॅसबेसटॉस
- (B) फ्लॅक्स
- (C) लीनन
- (D) अल्पाका

21. Tussah, Eri and Muga are types

of :

(A) Sari

(B) Silk

(C) Shawl

(D) Jacket

22. 'Silk Mark' indicates that the textiles

product is :

(A) Silky in feel

(B) Long lasting

(C) Lusturous

(D) Hundred percent silk

21. तुशाह, इरी, मुगा हे ..... चे प्रकार

आहेत.

(A) साडी

(B) रेशम

(C) शाल

(D) जाकीट

22. वस्त्रांवरील 'सिल्क मार्क' .....

हे दर्शविते.

(A) रेशमी स्पर्श

(B) टिकाऊ

(C) चमकदार

(D) शंभर टक्के रेशमी

23. A woven fabric from Maharashtra in bright colours and contrast border, mainly used to make sari blouse is :

- (A) Panetar
- (B) Paneha
- (C) Khan
- (D) Khaddar

24. The traditional embroidery of Bengal which mainly uses darning stitch is :

- (A) Kasuti
- (B) Kantha
- (C) Phulkari
- (D) Kashida

23. महाराष्ट्रातील गडद रंगाचे आणि विरुद्ध रंगी काठाचे विणलेले वस्त्र जे सहसा साडीच्या ब्लाऊजसाठी वापरले जाते ते म्हणजे :

- (A) पानेतर
- (B) पानेहा
- (C) खण
- (D) खादी

24. बंगालच्या पारंपरिक भरतकलेले रफू टाक्याचा उपयोग ..... यामध्ये केला जातो.

- (A) कसुती
- (B) कांथा
- (C) फुलकारी
- (D) कशीदा

25. Acid dyes cannot be used for :

- (A) Cotton
- (B) Silk
- (C) Wool
- (D) Polyomide

26. Beam dyeing is used to dye :

- (A) Fibres
- (B) Yarns
- (C) Fabric
- (D) Stock

27. A method of printing both sides of fabric at the same time is :

- (A) Duplex printing
- (B) Warp printing
- (C) Resist printing
- (D) Direct printing

25. अम्लधर्मीय रंग हे ..... साठी वापरले जात नाहीत.

- (A) सुती
- (B) रेशमी
- (C) वुलन
- (D) पॉलीओमाईड

26. बीम डाईंग हे ..... साठी वापरतात.

- (A) तंतू
- (B) धागे
- (C) कापड
- (D) स्टॉक

27. वस्त्रछपाईच्या एका पद्धतीत दोन्ही बाजूंना एकाच वेळी छपाई केली जाते त्याला ..... असे म्हणतात.

- (A) दुहेरी छपाई
- (B) उभा धागा छपाई
- (C) रोधक छपाई
- (D) प्रत्यक्ष छपाई

28. Which of the following is *not* a preparatory process for dyeing or printing cotton fabric :

- (A) Bleaching
- (B) Sanforization
- (C) Scouring
- (D) Desizing

29. A chemical process that increases lusture, tensil, strength, dimensional stability and dyeability of cotton is :

- (A) Carbonisation
- (B) Sanforization
- (C) Scouring
- (D) Mercerization

28. सुती कापडास रंगविताना आणि छपाईमध्ये ..... ही प्रारंभिक प्रक्रिया नसते.

- (A) ब्लीचींग
- (B) सॅनफोरायझेशन
- (C) स्कोअरींग
- (D) डिसायझींग

29. अशी रासायनिक प्रक्रिया ज्यात सुती कपड्याची चमक, ताणण्याची शक्ती, मितीय स्थिरता, रंगण्याची कुवत वाढते ती म्हणजे :

- (A) कार्बोनायझेशन
- (B) सॅनफोरायझेशन
- (C) स्कोरींग
- (D) मरसेरायझेशन

30. HTHP process of dyeing is suitable for :

- (A) Reactive dye on cotton
- (B) Disperse dye on polyester
- (C) Metal complex dye on wool
- (D) Vat dye on viscose rayon

31. When children are established parents enter the stage of :

- (A) Financial crisis
- (B) Financial recovery
- (C) Financial shares
- (D) Financial stability

32. An efficient type of kitchen layout is :

- (A) L-shaped kitchen
- (B) Parallel kitchen
- (C) U-shaped kitchen
- (D) Rectangular kitchen

30. एच.टी.एच.पी. रंगविण्याची प्रक्रिया ..... यासाठी योग्य आहे.

- (A) सुतीवरील प्रतिक्रियाशील रंग
- (B) पॉलीएस्टरवरील डिस्पर्स रंग
- (C) लोकरीवरील मेटल कॉम्प्लेक्स रंग
- (D) व्हिस्कॉस रेऑनवरील वॅट रंग

31. जेव्हा मुले स्थिरावतात तेव्हा पालक ..... ह्या अवस्थेत प्रवेश करतात.

- (A) आर्थिक आपत्ती
- (B) आर्थिक वसुली
- (C) आर्थिक समभाग
- (D) आर्थिक सुस्थिरता

32. कार्यक्षम स्वयंपाकघराचा आराखडा या आकाराचा असतो.

- (A) एल-आकाराचे स्वयंपाकघर
- (B) समांतर स्वयंपाकघर
- (C) यु-आकाराचे स्वयंपाकघर
- (D) आयातीकृती स्वयंपाकघर



33. Managerial and psychosocial subsystems are part of :
- (A) External Environment  
(B) Internal Environment  
(C) Household Environment  
(D) Medium Environment
34. The International Women's Day is celebrated on :
- (A) March 18th  
(B) March 8th  
(C) March 7th  
(D) March 15th
35. A basic right available to a consumer is :
- (A) Right to informatics  
(B) Right to information technology  
(C) Right to information  
(D) Right to informal technology
33. व्यवस्थापकीय आणि मनोसामाजिक उपप्रणाली हे ..... चे भाग आहेत.
- (A) बहिस्थ वातावरण  
(B) अंतर्गत वातावरण  
(C) घरगुती वातावरण  
(D) मध्यम वातावरण
34. आंतरराष्ट्रीय महिला दिन ..... या दिवशी साजरा होतो.
- (A) 18 मार्च  
(B) 8 मार्च  
(C) 7 मार्च  
(D) 15 मार्च
35. उपभोक्ताचा मूलभूत अधिकार ..... हा आहे.
- (A) माहितीक्षेत्राचा अधिकार  
(B) माहितीतंत्रज्ञानाचा अधिकार  
(C) माहितीचा अधिकार  
(D) अनौपचारिक तंत्रज्ञानाचा अधिकार

36. Study concerned with relationship among man, machine and work environment is :

- (A) Therbligs
- (B) Ergotherbligs
- (C) Harmonics
- (D) Ergonomics

37. Vertical stripes on a drapery gives illusion that a room is :

- (A) Dark
- (B) Bright
- (C) Wide
- (D) High

36. मानव, यंत्र आणि कामाचे वातावरण यातील संबंधाचा अभ्यास म्हणजे :

- (A) थर्बलीगज
- (B) इरगोथर्बलीगज
- (C) हारमोनीक्स
- (D) इरगोनॉमीक्स

37. पडद्यांवरील उभ्या रेषा ह्या खोलीला ..... चा आभास देतात.

- (A) गडद
- (B) प्रखर
- (C) रुंदी
- (D) उंची

38. Walls and floors can be visible to people if there are no :

- (A) blind corners
- (B) slippery ends
- (C) slippery corners
- (D) sharp turns

39. A tangible resource of management is :

- (A) knowledge
- (B) energy
- (C) time
- (D) attitude

38. लोकांना भिंती आणि तळ तेंव्हाच दिसेल जेंव्हा तिथे ..... असणार नाही.

- (A) अंध कोपरे
- (B) निसरडे अंत
- (C) निसरडे कोपरे
- (D) तीव्र वळण

39. व्यवस्थापनातील स्पष्ट साधनसंपत्ती ..... हे आहे.

- (A) ज्ञान
- (B) उर्जा
- (C) वेळ
- (D) प्रवृत्ती

40. The placement of a house to get maximum advantage of natural elements is referred to as :

- (A) Location
- (B) Grouping
- (C) Orientation
- (D) Community

41. PFA is :

- (A) Prevention of Food Adulteration
- (B) Prevention of Farm Adulteration
- (C) Prevention of Formal Adulteration
- (D) Prevention of Forceful Adulteration

40. नैसर्गिक घटकांचा अधिक फायदा मिळवण्यासाठी असलेली घराची रचना म्हणजे :

- (A) स्थळ
- (B) समुह
- (C) अभिमुखता
- (D) समुदाय

41. पी.एफ.ए. म्हणजे :

- (A) प्रिव्हेन्शन ऑफ फुड अडलट्रेशन
- (B) प्रिव्हेन्शन ऑफ फार्म अडलट्रेशन
- (C) प्रिव्हेन्शन ऑफ फॉर्मल अडलट्रेशन
- (D) प्रिव्हेन्शन ऑफ फोर्सफुल अडलट्रेशन

42. SWOT is :

- (A) Stability, weakness, opportunities and threats
- (B) Strength, weakness, opportunities and threats
- (C) Stability, weakness, opinion and threats
- (D) Strength, weakness, opinion and threats

43. Broad classification of education could be :

- (A) Formal and non-formal education
- (B) Adult education
- (C) Physical education
- (D) Technical education

42. स्वॉट म्हणजे :

- (A) स्टॅबिलीटी, विकनेस, अपॉर्च्युनीटी आणि थ्रेट्स
- (B) स्ट्रेन्थ, विकनेस, अपॉर्च्युनीटी आणि थ्रेट्स
- (C) स्टॅबिलीटी, विकनेस, ओपिनियन आणि थ्रेट्स
- (D) स्ट्रेन्थ, विकनेस, ओपिनियन आणि थ्रेट्स

43. शिक्षणाचे ठळक वर्गीकरण ..... असे असु शकते.

- (A) औपचारिक आणि अनौपचारिक शिक्षण
- (B) प्रौढ शिक्षण
- (C) शारीरिक शिक्षण
- (D) तांत्रिक शिक्षण

44. Non-formal education is mainly for :

- (A) Non-schoolgoing children in the age group 6-14 years
- (B) Youth
- (C) Age group 16-24 years of any gender
- (D) Functional literacy linked with development

45. Principles of Extension Education are :

- (A) 7
- (B) 10
- (C) 11
- (D) 9

44. अनौपचारिक शिक्षण मुख्यत्वेकरून ..... असते.

- (A) 6-14 वयातील शाळेत न जाणाऱ्या मुलांसाठी
- (B) युवकांसाठी
- (C) 16-24 वयातील कोणत्याही लिंगासाठी
- (D) कार्यात्मक साक्षरता विकासाशी जोडण्यासाठी

45. विस्तार शिक्षणाची तत्त्वे ..... आहेत.

- (A) 7
- (B) 10
- (C) 11
- (D) 9

46. What is the full name of I.R.D.P. ?

- (A) Integrated Rural District Programme
- (B) Integrated Rural Development Project
- (C) Integrated Rural Development Programme
- (D) Integrated Regional Development Project

47. Function of extension management is :

- (A) Planning, organization, staffing, directing, coordination, reporting and budgeting
- (B) Planning, organization, staffing, directing, coordination, budgeting and reporting
- (C) Budgeting, reporting, coordination, directing, staffing, planning, organization
- (D) Planning, organization, reporting, directing, staffing, budgeting, organization

46. आय.आर.डी.पी. चे पूर्ण रूप ..... हे आहे.

- (A) इंटीग्रेटेड रुरल डिस्ट्रीक्ट प्रोग्राम
- (B) इंटीग्रेटेड रुरल डेव्हलपमेंट प्रोजेक्ट
- (C) इंटीग्रेटेड रुरल डेव्हलपमेंट प्रोग्राम
- (D) इंटीग्रेटेड रिजनल डेव्हलपमेंट प्रोजेक्ट

47. विस्तार व्यवस्थापनाचे कार्य ..... हे आहे.

- (A) नियोजन, संघटन, निवड भरती, दिग्दर्शित, संयोजन, अहवाल, अंदाजपत्रक
- (B) नियोजन, संघटन, निवडभरती, संयोजन, दिग्दर्शित, अंदाजपत्रक, अहवाल
- (C) अंदाजपत्रक, अहवाल, संयोजन, दिग्दर्शित, निवडभरती, नियोजन, संघटन
- (D) नियोजन, संघटन, अहवाल, दिग्दर्शित, निवडभरती, अंदाजपत्रक, संघटन

48. To bring change in knowledge, attitude and skill in human being is the objective of :

- (A) Adult Education
- (B) Extension Education
- (C) Technical Education
- (D) Distance Education

49. National Sample Survey Organization was set up in the year :

- (A) 1950
- (B) 1952
- (C) 1955
- (D) 1957

48. मानवाच्या ज्ञान, प्रवृत्ती आणि कौशल्यात बदल आणण्याचे उद्दीष्टे ..... यामध्ये आहे.

- (A) प्रौढ शिक्षण
- (B) विस्तार शिक्षण
- (C) तंत्र शिक्षण
- (D) दुरस्थ शिक्षण

49. राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षण संघटनेची बांधणी ..... ह्या वर्षात झाली.

- (A) 1950
- (B) 1952
- (C) 1955
- (D) 1957



50. The term Panchayat Raj was coined  
by :

- (A) Mahatma Gandhi
- (B) Jawahar Lal Nehru
- (C) B.R. Mehta
- (D) M.S. Mehta

51. In exploratory studies, the  
observation procedure is more likely  
to be :

- (A) structured
- (B) unstructured
- (C) partially structured
- (D) none of the above

50. पंचायतराज ही संकल्पना ..... यांनी नव्याने  
तयार केली.

- (A) महात्मा गांधी
- (B) जवाहरलाल नेहरू
- (C) बी.आर. मेहता
- (D) एम.एस. मेहता

51. संशोधनास उपयुक्त अभ्यासामध्ये निरीक्षणाची  
कृती सहसा :

- (A) संरचित
- (B) असंरचित
- (C) अर्धसंरचित
- (D) वरीलपैकी एकही नाही

52. Programme Evaluation and Review Technique (PERT) was developed in :

- (A) U.K.
- (B) U.S.A.
- (C) Germany
- (D) France

53. Visual aids of communication include :

- (A) Poster
- (B) Radio
- (C) Television
- (D) C.D. Player

52. कार्यक्रम मूल्यांकन आणि पुनर्विचार तंत्रा (PERT) चा उगम ..... मध्ये झाला.

- (A) यु.के.
- (B) यु.एस.अे.
- (C) जर्मनी
- (D) फ्रान्स

53. संप्रेषणात असणारे दृक् उपकरणे हे होत.

- (A) पोस्टर
- (B) रेडिओ
- (C) दूरदर्शन
- (D) सी.डी. प्लेयर

54. NABARD came into existence on  
12th July .....

- (A) 1979
- (B) 1980
- (C) 1978
- (D) 1981

55. Non-projected audio-visual aids  
are :

- (A) Drama, puppet show, talking  
doll
- (B) Motion picture
- (C) Chalkboard
- (D) Poster and chart

54. नाबार्डची स्थापना 12 जुलै, ..... साली  
झाली.

- (A) 1979
- (B) 1980
- (C) 1978
- (D) 1981

55. अप्रक्षेपित दृक्-श्राव्य साधने ..... हे  
आहेत.

- (A) नाट्य, कठपुतळी, बोलकी बाहूली
- (B) चलचित्र
- (C) खडुफळा
- (D) पोस्टर आणि चार्ट

56. Fat mimic is :

- (A) Orlistat
- (B) MCT oil
- (C) Olestra
- (D) LCTs

57. Body composition measuring technique based on Archimedes's principle :

- (A) Total Body Potassium
- (B) Air displacement plethysmography
- (C) Underwater weighing
- (D) Dual energy X-ray absorptiometry

58. Inherited abnormality of purine metabolism means :

- (A) Ulcerative colitis
- (B) Arthritis
- (C) Gastritis
- (D) Gout

56. स्निग्धासारखा नकली पदार्थ ..... हा होय.

- (A) ऑरलीस्टॅट
- (B) एम.सी.टी. ऑईल
- (C) ओलेस्ट्रा
- (D) एल.सी.टीज्

57. आर्किमिडीज तत्त्वांवर आधारित शरीर संघटन मोजण्याचे तंत्र :

- (A) शारीरातील एकंदर पोटॅशियम
- (B) एअर डिसप्लेसमेंट प्लेथीस्मोग्राफी
- (C) पाण्याखालील मापन
- (D) डुअेल एनर्जी एक्सरे एबसोर्पशियोमेट्री

58. प्युरीनच्या चयापचयातील वांशिक विकृती म्हणजे :

- (A) अल्सरेटिव्ह कोलायटीस
- (B) सांधेदुखी
- (C) गॅस्ट्रायटीस
- (D) गाऊट

59. Cream of tartar is :

- (A) Magnesium tartarate
- (B) Ammonium tartarate
- (C) Sodium tartarate
- (D) Potassium tartarate

60. Milk protein coagulated by renin is :

- (A) Casein
- (B) Lactoalbumin
- (C) Lactoglobulin
- (D) Whey protein

61. 1 mg of niacin is equivalent to :

- (A) 40 mg tryptophan
- (B) 50 mg tryptophan
- (C) 60 mg tryptophan
- (D) 70 mg tryptophan

59. खालीलपैकी कोणते क्रिम ऑफ टारटर आहे ?

- (A) मॅग्नेशियम टारटरेट
- (B) अमोनियम टारटरेट
- (C) सोडियम टारटरेट
- (D) पोटॅशियम टारटरेट

60. रेनिनद्वारे सांकळणारे दुग्धप्रथिन म्हणजे :

- (A) केसिन
- (B) लॅक्टोअलब्युमीन
- (C) लॅक्टोग्लोब्युलीन
- (D) व्हे प्रोटीन

61. एक mg नायसीन म्हणजे :

- (A) 40 mg ट्रिप्टोफॅन
- (B) 50 mg ट्रिप्टोफॅन
- (C) 60 mg ट्रिप्टोफॅन
- (D) 70 mg ट्रिप्टोफॅन

62. Epidemiological triad includes :

- (A) Environment, disease and agent
- (B) Environment, agent and germs
- (C) Environment, host and agent
- (D) Environment, man and child

63. MNP is :

- (A) Midday Nutrition Programme
- (B) Malaria Notification Programme
- (C) Membership Nutrition Programme
- (D) Minimum Needs Programme

62. आजाराचे त्रिकूट म्हणजे :

- (A) वातावरण, रोग आणि वाहक
- (B) वातावरण, वाहक आणि जंतू
- (C) वातावरण, यजमान आणि वाहक
- (D) वातावरण, मानव आणि बालक

63. एम.एन.पी. चे पूर्णरूप आहे :

- (A) मीडडे न्युट्रीशन प्रोग्राम
- (B) मलेरिया नोटीफिकेशन प्रोग्राम
- (C) मेंबरशिप न्युट्रीशन प्रोग्राम
- (D) मिनीमम निड्स प्रोग्राम

64. 1 calorie is :

- (A) 10 kcal
- (B) 4.184 J
- (C) 1 KJ
- (D) 1 MJ

65. Resistance starches are :

- (A) Dextrin
- (B) Monosaccharids
- (C) Non-glycemic carbohydrates
- (D) Glycogen

66. To convert GI (reference food glucose) is divided by which GI (reference food-white bread) ?

- (A) 1.23
- (B) 1.58
- (C) 1.38
- (D) 2.18

64. एक कॅलरी म्हणजे :

- (A) 10 kcal
- (B) 4.184 J
- (C) 1 KJ
- (D) 1 MJ

65. प्रतिरोधक स्टार्च कोणते ?

- (A) डेक्स्ट्रीन
- (B) मोनोसॅकेराइड
- (C) नॉन-ग्लायसेमिक कार्बोहायड्रेट
- (D) ग्लायकोजन

66. जी.आय. (संदर्भ अन्न ग्लुकोज) काढण्याकरिता कोणत्या जी.आय. (संदर्भ अन्न-व्हाईट ब्रेड) ने भागावी लागते ?

- (A) 1.23
- (B) 1.58
- (C) 1.38
- (D) 2.18

67. Marasmus occur in :

- (A) Children below 15 months
- (B) Children above 15 months
- (C) Preschool children
- (D) School going children

68. Fermentation using yeast releases :

- (A) Ammonia
- (B) Steam
- (C) Lipase
- (D) Zymase

69. Quality of work life approach considers people as :

- (A) Costs
- (B) Workforce
- (C) Assets
- (D) Elements

67. सुकटी ही ..... आढळून येते.

- (A) पंधरा महिन्याखालील मुलांमध्ये
- (B) पंधरा महिन्यावरील मुलांमध्ये
- (C) पूर्वशालेय मुलांमध्ये
- (D) शालेय मुलांमध्ये

68. खमीराने किण्वन केल्यास ..... बाहेर पडते.

- (A) अमोनिया
- (B) वाफ
- (C) लायपेज
- (D) झायमेज

69. कार्यजीवन मार्गाची गुणवत्ता लोकांची ..... ठरवते.

- (A) किंमत
- (B) कार्यबळ
- (C) मालमत्ता
- (D) घटक



70. A Bonanza offer indicates :

- (A) Advertisement
- (B) Sales practice
- (C) Sales promotion
- (D) Merchandising

71. A systematic investigation of duties and responsibilities of a job is :

- (A) Job description
- (B) Job analysis
- (C) Job specification
- (D) Job schedule

72. SAP means :

- (A) Subject to additional price
- (B) Subject to approval price
- (C) Subject to asset price
- (D) Subject to actual price

70. धमाका संधी ..... दर्शविते.

- (A) जाहीरात
- (B) विक्री प्रथा
- (C) विक्रीतील बढती
- (D) व्यापारीकरण

71. नोकरीतील पद्धतशीर कर्तव्य आणि जबाबदारीचा शोध म्हणजे :

- (A) नोकरीचे वर्णन
- (B) नोकरीचे विश्लेषण
- (C) नोकरीचे नेमकेपणा
- (D) नोकरीचे परिशिष्ट

72. सॅप म्हणजे :

- (A) सब्जेक्ट टू अॅडीशनल प्राईस
- (B) सब्जेक्ट टू अॅप्रुव्हल प्राईस
- (C) सब्जेक्ट टू अॅसेट प्राईस
- (D) सब्जेक्ट टू एक्चुअल प्राईस

73. Entree refers to a/an :

- (A) appetizer course
- (B) main course
- (C) rest course
- (D) dessert course

74. The proportion of oil to vinegar when preparing a french dressing is :

- (A) 2 : 1
- (B) 4 : 1
- (C) 3 : 1
- (D) 1 : 1

75. Hot and cold stages of fever is seen in :

- (A) Typhoid
- (B) Malaria
- (C) Influenza
- (D) Tuberculosis

73. एन्ट्री म्हणजे :

- (A) अँपेटायझर कोर्स
- (B) मेन कोर्स
- (C) रेस्ट कोर्स
- (D) डेझर्ट कोर्स

74. फ्रेंच ड्रेसिंग बनविताना तेलाचे व्हिनेगरशी प्रमाण ..... असते.

- (A) 2 : 1
- (B) 4 : 1
- (C) 3 : 1
- (D) 1 : 1

75. ज्वरातील गरम व थंड अवस्था ..... मध्ये आढळते.

- (A) विषमज्वर
- (B) हिवताप
- (C) शीतज्वर
- (D) क्षय

**MAY - 17316/III—B**

**ROUGH WORK**

**MAY - 17316/III—B**

**ROUGH WORK**